

Bakalářské studium samostatné

Otázky ke státním bakalářským zkouškám

Psychologie

1. Předmět psychologie a její vývoj

Pojem psychologie, předmět psychologie – vztah k jiným vědám, soustava psychologických disciplín a jejich praktický význam. Vývoj psychologie od konce 19. století, hlavní představitelé a jejich přínos.

2. Kognitivně-behaviorální přístup v psychologii

Hlavní myšlenky, základní pojmy, teorie, představitelé. Kognitivně-behaviorální terapeutický přístup (KBT) v intervencích.

3. Psychodynamický přístup v psychologii

Hlavní myšlenky, základní pojmy, teorie, představitelé. Rozdíly mezi psychodynamickými školami, přístup v intervencích.

4. Humanistický přístup v psychologii

Hlavní myšlenky, základní pojmy, teorie a směry, hlavní představitelé. Humanistický přístup v intervencích.

5. Kvantitativní výzkum

Typy kvantitativních výzkumů, klíčové charakteristiky experimentu, časová osa vědeckého výzkumu. Formulace výzkumného problému a hypotéz. Sběr dat, metody sběru dat. Vyhodnocení a interpretace empirických dat.

6. Kvalitativní výzkum

Srovnání s kvantitativní metodologií, metody získávání dat, limity vyhodnocení a interpretace. Triangulace výzkumných metod.

7. Kritická psychologie

Hranice poznání v psychologii a pseudopsychologické směry. Psychologie jako věda, kritika psychologické metodologie a replikovatelnost experimentů. Predikovatelnost lidského chování.

8. Významné experimenty v psychologii

Experimenty v oblasti psychologie osobnosti, sociální a vývojové psychologie s výrazným vlivem na psychologické myšlení. Přínos, etické otázky a výstupy replikací.

9. Struktura a dynamika osobnosti

Základní složky osobnosti a jejich interakce. Bio-psycho-socio-spirituální model osobnosti. Vliv dědičnosti, vliv prostředí na psychiku člověka.

10. Temperament; charakter

Definice temperamentu. Definice charakteru. Temperamentové typologie (antické teorie, konstituční pojetí, Eysenckova typologie, psychometrický přístup, moderní teorie temperamentu). Vlastnosti a jejich stabilita v čase a v různých sociálních interakcích.

11. Inteligence; kreativita; schopnosti a dovednosti

Definice inteligence. Modely inteligence. Měření inteligence a jeho přínos. Další typy inteligence (praktická, emoční, sociální, vztah inteligence a kreativity, další dovednosti a jejich posuzování).

12. Potřeby a motivace; postoje; hodnoty

Primární a sekundární potřeby podle Maslowa. Přístup McClellanda, Freuda. Klasifikace motivů. Zájmy. Postoje a hodnotové orientace.

13. Učení

Typy učení (učení vzhledem, imprinting, operantní a klasické podmiňování, teorie sociálního učení Bandury). Další formy sociálního učení (latentní učení, anticipační učení, identifikace).

14. Vývoj osobnosti a socializace do období adolescence

Kognitivní, emocionální a sociální vývoj člověka do stádia mladší dospělosti. Socializační činitelé. Vliv primární sociální skupiny.

15. Vývoj osobnosti a socializace od počátku mladší dospělosti

Stadia vývoje a charakteristika, individuace podle Junga. Socializační determinanty.

16. Sociální komunikace

Verbální a neverbální komunikace. Vyjednávání, asertivita a obrana proti manipulaci, profesní komunikace.

17. Sociální kognice

Teorie kognitivní disonance, heuristiky, atribuční teorie, stereotypy, spojitý model formování dojmu. Hodnotitelské chyby a procesy ovlivňující úsudek.

18. Malé sociální skupiny

Vymezení, typy, struktura a dynamika skupin. Status a role. Skupinová koheze. Konformita (typy konformity, vliv menšiny na většinu, poslušnost, facilitace).

19. Velké sociální skupiny

Vymezení, typy, hodnoty a normy sdílené velkou sociální skupinou. Typy kultur. Subkultury. Davy a hromadné chování, deindividuace. Virtuální skupiny.

20. Skupinový výkon; kooperace a kompetice

Aspekty vlivu na výkon malé sociální skupiny (groupthink, skupinová polarizace, normy, sociální zahálení). Kooperace a kompetice (sociální dilema, typy dilemat, změna orientace na sociální hodnoty, podpora kooperativního jednání).

21. Konflikty a agrese

Agrese, agresivita, hostilita, formy agrese. Teorie agrese (podle Lorenze, Bandury, Zillmanna, interakční teorie). Situační a osobní faktory agrese.

22. Psychologické aspekty obsazování pracovních míst a uvolňování pracovníků

Získávání, výběr a adaptace pracovníků. Ukončení pracovního poměru. Propouštění a propouštěcí rozhovor.

23. Psychologické aspekty řízení pracovního výkonu a hodnocení pracovníků

Osobnostní aspekty. Motivace, výkonnost a vztah ke kariéře. Vedení lidí. Sociálně-psychologické podmínky práce.

24. Psychodiagnostika v personálním řízení

Metody posuzování a hodnocení zaměstnanců (psychodiagnostika ve vztahu k požadavkům na pracovní pozice). Výběrové metody (assessment centre, psychodiagnostické vyšetření). Diagnostika v hodnocení, vzdělávání a rozvoji pracovníků (development centre, 360° zpětná vazba, mystery shopping ad.).

25. Psychologické poradenství v personálním řízení

Poradenství ve vztahu ke stresu a pracovní zátěži (work-life balance, syndrom vyhoření, podpora odolnosti). Outplacementové poradenství. Zvládání psychopatologie a sociální patologie v organizaci.

Literatura

ARONSON, Elliot. *Tvor společenský*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-891-6.

BAŠTECKÁ, Bohumila. *Psychologická encyklopedie: aplikovaná psychologie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-470-0.

BLATNÝ, Marek a kol. *Psychologie osobnosti: Hlavní témata, současné přístupy*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3434-7.

CAKIRPALOGLU, Panajotis. *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4033-1.

CARTWRIGHT, Susan a Cary L. COOPER (eds.). *Oxford Handbook of personnel psychology*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-01-9965-581-6.

CUMMINS, Denise D. *Záhady experimentální psychologie. Co psychologové zjistili o myšlení, citech a chování člověka*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-173-5.

DRAPELA, Victor J. *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 2021. ISBN 978-80-262-1709-1.

EVANGELU, Jaroslava E. *Diagnostické metody v personalistice*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2607-6.

EVANS, Dylan a Oscar ZARATE. *Evoluční psychologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-611-X.

FURNHAM, Adrian. *The psychology of behaviour at work. The individual in the organization*. London: Psychology Press, 2012. ISBN 0-86377-494-6.

HAYESOVÁ, Nicky. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-198-3.

HEWSTONE, Miles a Wolfgang STROEBE. *Sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5.

HOFSTEDE, Geert a Gert J. HOFSTEDE. *Kultury a organizace*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-86131-70-X.

HUNT, Morton. *Dějiny psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7367-175-1.

KOCIANOVÁ, Renata. *Personální činnosti a metody personální práce*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2497-3.

KOCIANOVÁ, Renata. *Personální řízení. Východiska a vývoj*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3269-5.

KOLLÁRIK, Teodor, Eva LETOVANCOVÁ, Jozef VÝROST a kol. *Psychológia práce a organizácie*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2011. ISBN 978-80-223-3078-7.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 2006. 978-80-247-1284-0

MYERS, David G. *Sociální psychologie*. Brno: Edika, 2016. ISBN 978-80-266-0871-4.

NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie organizace*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0577-X.

NOLEN-HOEKSEMA, Susan. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0083-3.

ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti: Obor v pohybu*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3133-9.

SAPOLSKY, Robert M. *Chování: Biologie člověka v dobrém i ve zlém*. Praha: Dokořán, 2020. ISBN 978-80-7363-947-1.

SLOVÁČKOVÁ, Zuzana, HORÁKOVÁ, Pavla, RENDOŠ, Dušan. *Průvodce personální psychologií*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity - Psychologický ústav, 2014. ISBN 978-80-210-6885-8.

ŠTIKAR, Jiří, Milan RYMEŠ, Karel RIEGEL a Jiří HOSKOVEC. *Psychologie ve světě práce*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0448-5.

VACULÍK, Martin. *Assessment centrum – psychologie ve výběru a rozvoji lidí*. Brno: NC Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-903858-8-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-317-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie osobnosti*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1832-6.

VÝROST, Jozef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ, ed. *Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-247-5775-9.

WATZLAVICK, Paul, Janet D. BAVELASOVÁ a Don D. JACKSON. *Pragmatika lidské komunikace*. Hradec Králové: Konfrontace, 1999. ISBN 80-86088-04-9.